

Het heiligenboek

Heiligen aan het woord (1). Efrem de Syriër (2) Tom Zwaenepoel

Heiligen zetten de mens van de eenentwintigste eeuw aan tot heiligheid. Hun naam staat door de eeuwen heen gegrift in eenvoud en voorbeeld. Heiligen zijn echter meer dan antieke beelden of oude gedachten die wat verweesd verdwalen in de moderne tijd. Ook voor ons ontpoppen zij zich als eerlijke levensgidsen met een ongekende geestelijke rijkdom en een verrassende encyclopedie van levenswijsheid.

Niet alleen hun biografie – dus hun levensstijl – maar ook hun gedachten en woorden inspireren de hedendaagse zoekende en vragende mens. In hun geschreven en gesproken teksten manifesteren heiligen zich als wijze gelovigen, die nadenken over de essentiële levensvragen, zoals: waar komen we vandaan? Waar gaan we naartoe? Wie is God? Wie is de mens?

Heiligen denken na over alle belangrijke momenten van het leven. Bijgevolg gaan ze bewust in op de zogenoemde 'oerthema's' van de literatuur: over het 'ik', de samenleving (de medemens), de natuur en de schepping, de cultuur en de religie. Vanuit hun eigen levenservaring en basierend op 'grote fakkels van het geloof' bieden ze ons een rijke bloemlezing voor het leven. Deze bevat bekende en minder bekende citaten of tekstfragmenten die ook in de

eenentwintigste eeuw nauwelijks aan actualiteit verloren hebben.

Een eerste voorbeeld is Efrem de Syriër, de 'harp van God'. Hij wordt omstreeks 306 in Nisibis geboren, in het huidige Nusaybin aan de Turks-Syrische grens. Na zijn diakenwijding wordt hij een beroemd theologisch leraar en raadgever. Later leeft hij als kluisenaar in een grot nabij Edessa, studeert en schrijft biddend en vastend, treedt als boeteprediker op. Tijdens de verzorging van pestlijders wordt hij zelf besmet, waarna hij sterft (373).

De literatuur van Efrem de Syriër klinkt modern en is opmerkelijk rijk aan beelden. In *Carmina Nisibena* bijvoorbeeld omschrijft hij het begrip 'discipline': „Als de aarde wordt bewerkt, brengt ze goede veldvruchten voort. Als de zee met roeiriemen wordt bewogen, is ze tevreden. Als erts, zilver en goud worden bewerkt, gaan ze glanzen. Zo wordt de mens door discipline ook beter.” Voor hem staat de mens centraal in de boeiende, maar onvoorspelbare en verleidelijke wereld. De kern van iedere mens is uniek. Hij is door God geschapen om het goede te volbrengen en aan het kwaad, de zonde te weerstaan. Het is echter een eigenschap van de mens om voortdurend te balanceren tussen het doorzichtige goede en het ver-

raderlijke kwaad, tussen eerlijkheid en leugen, tussen de cultuur van het leven en de cultuur van de dood. In de Hymne over de vasten (V) gaat hij in op beide polen: „Wie eensgezind is, is sterk. Wie verdeeld is, wordt verslagen.”

Hoe interessant wetenschappelijke onderzoeken of discussies onder experts ook mogen zijn, vaak wordt de broze mens met al zijn gevoelens en gedachten vergeten. Vandaag gaat alle aandacht naar de wetenschappelijke en technologische 'revolutie', naar vernieuwende en revolutionaire denkprocessen. Het spectaculaire verdrijft de mens en plaats zijn wezen, zijn gevoelens en zijn wil op de achtergrond. Efrem de Syriër vat deze werkelijkheid correct samen, als hij meent: „De onderzoeker is meer dan het onderzochte object” (*Eerste toespraak over het geloof*).

Wie vandaag de dag gelooft, voelt zich rijker en sterker. Het geestelijke voedsel is meer dan louter symbolisch. Geloven is vertrouwen en dat gevoel verdrijft veel onzekerheid en twijfel in het persoonlijke leven en in de contacten met de buitenwereld: het gezin, de familie, de vriendenkring, op het werk. In zijn *Eerste toespraak over het geloof* maakt Efrem een mooie vergelijking: „Het geloof is voor jou nog beter dan

het schip op zee, want het schip wordt weliswaar door het stuur gereed, maar de golven kunnen het doen zinken. Je geloof verzinkt niet als jouw wil het niet wil.” Het credo – ik geloof – is de sleutel van het ware geluk, niet alleen in de vierde eeuw, maar ook in onze eeuw.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

3 juni, 9 uur, VRT één (herhaling omstreeks 23.30 uur via Canvas). Aflevering 1 van de zesdelige serie *God in de Lage Landen* over de invloed van het christendom op de hedendaagse samenleving en cultuur. In *God in het gedogen* een blik op de oorsprong van verdraagzaamheid en godsdienstvrijheid. In welke oorsprong wortelen beide begrippen? Wat heeft de geschiedenis daarover te vertellen? Waar komt het verschil vandaan tussen het protestantse noorden en het katholieke zuiden van de Lage Landen? *Johannes XXIII*. Man van een nieuwe lente herdenkt een halve eeuw Tweede Vaticaans Concilie. Niemand verwachtte dat paus Johannes XXIII dit oecumenische concilie zou samenroepen, een mijlpaal voor de Kerk. Wie was deze paus die de vensters van de Kerk wilde opengooien en de wereld binnenlaten? Aan de hand van uitzonderlijke archiefbeelden, getuigenissen van historici en van gewezen medewerkers, maakt deze documentaire duidelijk wat de man van de *aggiornamento*, de nieuwe lente, bezield.

De vrome kudde

Blokker Ingezonden door Achiel Magnery

Een Belg komt bij Blokker in Breda en ziet een thermosfles staan. Hij vraagt de verkoopster om uitleg.

— Nou, mijnheer, dat is een thermosfles. Alles wat je er koud instopt, blijft koud en alles wat je er warm instopt, blijft warm.

De man is opgetogen:

— Ik neem er een!

Terug thuis neemt hij de thermosfles mee naar z'n werk. Hij toont z'n collega's trots z'n aanwinst:

— Kijk jongens, dat is het nieuwste uit Nederland: een thermosfles. Alles wat er warm ingaat, blijft warm en alles wat er koud ingaat, blijft koud.

Vraagt zijn collega:

— Wat heb je er nu inzitten?

Zegt de man:

— Twee koppen koffie en een Cornetto.

Modderbad Ingezonden door Jan Umans

Mijn vrouw heeft een modderbad genomen, ze zag er twintig jaar jonger uit... Tot ze de modder er afspoelden.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & Leven** · Vrome Kudde, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

kermis-attractie platvis	op welke wijze	indien hevige storm	spil	halfaap verlies	huid- smeer
ironie opdracht	jaar- telling gedrukt patroon	3	7	4	
roof- vogelnest bergtop	maand	1	6	kort- schrift	stekelig dier
vulkaan op Sicilië	afzonder- lijk volk	deel v.e. gebit	deel v.e. been	boven- matig Europeaan	
militair voertuig lidwoord	ver- klaring inhouds- maat	5	8	een zekere	2
niets loopstok			koraal- eiland		

Tijdschriften van 'De Puzzelaar' vindt u in de perswinkel.

DEPUZZELAAR

© De Puzzelaar

Oplossing van de puzzel van vorige week: TOLERANT

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---